

Gå Ut Senteret 40 år, - og drømmen lever

Av Tore Seierstad

GUS-venn og tidligere styreleder for Misjonsskolen Gå Ut Senteret.

Tidligere rektor ved Danvik Folkehøgskole.

toreseierstad49@gmail.com

Resymé

Den norske santalmisjon etablerte i 1984 Misjonsskolen Gå Ut Senteret på Hurdal i Akershus. Santalmisjonen ble en del av Normisjon da denne organisasjonen ble stiftet i 2001. I 2015 ble skolen flyttet til Trondheim. De første årene var utdanning til misjonærtjeneste hovedfokus, men nedgangen i tallet på langtdismisjonærer har gjort at behovet for en skole for misjonærutdanning har minket. I dag er Gå Ut Senteret en bibelskole som har sin visjon om å utfordre og utruste til tjeneste for Jesus på tvers av grenser.

Nøkkelord:

Gå Ut Senteret – Hurdal – 1984 – Normisjon – Salemhuset i Trondheim – 40 års jubileum

Introduksjon

Gå Ut Senteret (GUS), i dag Misjonsskolen Gå Ut Senteret ble innviet i Hurdal 9. juni 1984, og markerer dermed 40 år i juni 2024. Ved innvielsen utgav Santalmisjonen en artikkelsamling med navnet «Drømmen blir til virkelighet». Tittelen vitner om hvordan stemningen og forventningene var ved innvielsen i 1984, samtidig som spørsmålet «hvordan gikk det med drømmen?» er mitt utgangspunkt for skrivingen 40 år senere.

Skolen som også skulle være Santalmisjonens Misjonssenter, ble tatt svært godt imot av Hurdal kommune og av bygdefolket. Det ble bygd nytt, romslig og tjenlig, ut fra de behov og de økonomiske rammer skoleeier hadde. Sommeren 2015 flyttet GUS til Trondheim, og har i løpet av 9 år i trønderbyen slått nye røtter, nå i en storby med et stort, kristent studentmiljø i Norkirken Trondheim, Salem. Men skoletanken i vår bevegelse er langt eldre, faktisk 110 år nå i 2024. Vi kan på mange måter lese norsk kirke-, misjons- og samfunnshistorie ut av fortellingen om opp- og nedturer for skoletanken i Santalmisjonen/Normisjon.

I denne artikkelen vil vi derfor også se på de lange linjer fram til oppstart av Gå Ut Senteret i 1984. Det var behovet for å kunne utdanne egne misjonærer som førte til at saken kom opp på Santalmisjonens landsmøte i 1914, og det var det samme behovet som var drivkraften da ideen etter 70 år var moden, og GUS ble etablert i 1984. Santalmisjonen trengte en skole, et miljø og et verksted som skulle kalle, forberede, og følge opp misjonærer, unge og voksne, for internasjonal tjeneste i kort eller lang tid. Da GUS ble etablert, var det også en del av drømmen, at skolen skulle være et sted der ansatte og frivillige i hjemmearbeidet skulle få nærkontakt med utarbeidet. Jeg vil derfor også stille spørsmålet om «hvordan gikk det med drømmen?», og forsøke å svare på om hensikten med, og målet for GUS er gjenkjennelig og bevart fra «GUS 1984» til «GUS 2024»

Ønsker om og behov for en egen misjonsskole

40 år er en kort periode i livet til de tre organisasjonene som i 2001 gikk sammen og dannet Normisjon. Røttene går tilbake til 1860-tallet for både Langesundsfjordens Indremisjonsselskap, Santalmisjonen og Indremisjonsselskapet.

Det norske Misjonsselskap (NMS) etablerte raskt sin misjonsskole i 1843, året etter at organisasjonen som den første norske misjonsorganisasjonen ble startet i 1842. Norsk Luthersk Misjonssamband (NLM) fikk sin misjonsskole i 1898, kun 7 år etter starten i 1891. Santalmisjonens historie er helt annerledes, og preges av at organisasjonen ble startet i India som et «privat foretakende», og at makten fullt og helt lå i India så lenge pionerene levde. Men da Lars Olsen Skrefsrud (1840-1910), som den siste av pionerene døde i desember 1910, ble arbeidet i Norge organisert med landsstyre og kretser/regioner slik vi kjenner det i dag.

I juni 1910, det samme året som Skrefsrud døde, møttes 1200 misjonsledere i Edinburgh, hovedstaden i Skottland til den første verdenskonferansen for misjon. En av deltagerne på møtet var den 45 år gamle cand.theol. Paul Olaf Bodding (1865-1938) som var misjonær i India i «vår» misjon. Han kom til India i 1890 og var utpekt til å lede arbeidet videre den dagen Skrefsrud var borte. Utdannelse av misjonærer var et av åtte hovedtema på konferansen i Edinburgh. Etter at pionertiden med all myndighet plassert hos pionerene i India var over, var behovet for nyordninger stort i Santalmisjonens tre hjemland, Norge, Danmark og Amerika. Så fort misjonær Bodding kom tilbake til Kristiania (Oslo) i august 1910, ble det holdt møter for å drøfte nye grunnregler. Skolesaken ble også berørt. Nå skjedde ikke noe mer i saken før den formelt ble tatt opp på Santalmisjonens landsmøtet i Drammen i 1914. Her ble det enstemmig vedtatt at en misjonærskole kunne opprettes

hvis 2/3 av kretsstyrene var for. Kretsene svarte enstemmig ja, og veien syntes å være klar. Men så skyet himmelen til. Første verdenskrig brøt ut i juli 1914.

Indiamisjonær og misjonshistoriker Dr. Theol Olav Hodne (1921-2009) skriver i en artikkel ved innvielsen av GUS i 1984 at «Tanken på egen misjonsskole ble lagt på is, og ble senere aldri realisert. (Forfatterens anmerkning: Ikke før i 1984.) Mellomkrigsårene fram til annen verdenskrig var knappe og vanskelige tider for folk flest og for misjonen.» Etter annen verdenskrig vokste arbeidet igjen, og det ble på nytt behov for et kurssted for misjonærer som sto klare til å reise til India, og for ansatte i Norge.

Hald Pensjonat ved Mandal var eid av Santalmisjonen, og ble mye benyttet, men behovet for «noe mer, noe større, en egen skole» ble vekket på nytt, og saken ble drøftet på Generalforsamlingen i Molde i 1975. Kunne løsningen ligge i et samarbeid med Indremisjonsselskapet om en felles skole i Grimstad? Kan hende ville Norges Kristne Student- og Skoleungdomslag (NKSS) også være med? Det ble ikke mer enn drøftinger, men det er interessant å se dette i sammenheng med det som hendte 20 år senere, da Indremisjonsselskapet og Den norske Santalmisjon var godt i gang med å etablere Normisjon. Behovet for endringer i det kristne organisasjonslandskapet hadde begynt å bli åpenbare. Men altså ikke helt enda.

Etter at posisjonene var avklart og drøftingene avsluttet i 1979, gikk det raskt. Bibelskolen i Grimstad og Misjonsskolen Gå Ut Senteret i Hurdal ble åpnet henholdsvis i 1982 og i 1984.

Navn og profil

«I mitt stille sinn har jeg begynt å kalle vårt kommende utdanningssenter for Gå Ut Senteret», skrev Gunnleik Seierstad i Santalmisjonens hovedorgan «Santalen» på nyåret 1980, kort tid etter at han hadde overtatt som generalsekretær etter Reidar Svoren. At behovet for en skole kom opp på nytt, har bakgrunn i den sterke fornyelsen og veksten som organisasjonen hadde i perioden 1969-1979 da Reidar Svoren var leder, en vekst som fortsatte etter Svorens tid.

I treårsmeldingene til Generalforsamlingene i 1981 og i 1984 ser vi at antall misjonærer og kandidater var stabilt, og lå på ca 150 pr år i 6-årsperioden 1978-1983. Treårsmeldingen 1978-1980 opplyser også at «Landsstyret har fått mange og sterke henvendelser fra samtlige misjonsfelt om å gå aktivt ut for å kalle nye misjonærer.» Tiden var inne for å realisere skoledrømmen.

Et annet bilde fra denne vekstperioden har vi fra generalforsamlingen i Kristiansand i 1990. Dette ble den største generalforsamling i Santalmisjonens historie med ca 1400 påmeldte deltagere, pluss noen hundre ekstra på kveldsmøtene. Etter festgudstjenesten i Domkirken søndag 1. juli 1990 sa biskop Erling Utne at «Jeg kom ikke fram i midtgangen. Det var barnevogner over alt».

Skolens navn gav retning og skapte engasjement. I desember 1980 godkjente Landsstyret kjøp av romslig tomt i Hurdal, en kommune som allerede hadde flere store kurs- og konferansesentre. Planer ble lagt, og i 1981 godkjente Santalmisjonens generalforsamling på Hamar planene om å bygge. Dette skulle bli en skole med en egen profil både i undervisning og organisering. Undervisningen skulle forberede kandidater med ulik yrkesutdannelse for misjonsarbeid. Skogs- og landbrukskommunen Hurdal ble valgt for å gi elevene ro og tid til fellesskap. Da Gardermoen, en kort biltur unna, åpnet som hovedflyplass i 1998, gav det «nærkontakt» til den store verden. Internatene ble utformet som bofellesskap for å styrke studentenes evne til samarbeid og fleksibilitet. Gymnastikksal ble bygd i stedet for en prydelig festsal. Dette styrket lek, aktivitet og fellesskap. Barnehage ble bygd for at begge foreldre kunne følge undervisningen.

Skolemannen Johannes O Bondevik ble valgt til formann i styret for GUS i byggeperioden, og hjemmeseekretær Asbjørn Torvik ble som sekretær en drivende kraft for alt som skulle organiseres og samordnes. En genistrek ble gjort da «Gå Ut Stevnene» med sterkt familiepreg ble etablert med jevnlig samlinger i Hurdal fra sommeren 1982. Deltagerantallet passerte enkelte år tusen. På møtene ble nok armene løftet i takk, men også for å holde myggsvermene unna.

Hurdal Verk Folkehøyskole var samlingsstedet, GUS var fylt opp, og den store gruppen av støttespillere ble sterkt knyttet til «sin» skole. Svært mange misjonsfolk fra Hurdal, Romerike og områdene omkring deltok med praktisk arbeid både under bygging av skolen og gjennom rekken av Gå Ut Stevner, eller Hurdalstevner som de også ble kalt.

Men hva med pengene?

Bruttoarealet for et utbygd senter ble fastsatt til 3000 m², derav 2100 m² i første byggetrinn. Kostnaden for byggetrinn 1 ble beregnet til 11,7 mill, eller ca 37 millioner 2023-kroner. Byggetrinn 2 sto ferdig i 1987, og friskolehøvdingen Hans Bovim, byggekomiteens sekretær sa til misjonsbladet «Santalen» ved innvielsen at «de totale byggekostnadene (for begge byggetrinn) beløper seg til 25 millioner kroner». Målet for innsamlingen til 1. byggetrinn ble satt til 10 mill kroner og Santalmisjonens kretssekretær i Bergen, Martin Halleraker, ble bedt om å lede innsamlingen på Vestlandet. Det gikk så bra at han senere samme år ble bedt om å ta ansvaret for innsamlingen i hele landet.

«Hallerakers metode» var enkel og effektiv. På møtene ble Guds ord forkynt, saken om å bygge Gå Ut Senteret ble presentert, og folk gav respons. Halleraker delte ut lapper som skulle fylles ut og returneres. «Begynn med tre nuller» sa han, «og så kan dere skrive et annet tall foran.» Det ble både 1-tall og 5-tall foran nullene. Selv hadde jeg begynt som barne og ungdomsarbeider i Agder krets av Santalmisjonen høsten 1980. Da innsamlingen skulle organiseres i Agder, tok kretssekretær Kåre Lorentzen, senere styreleder på GUS, noen vrakark fra kopimaskinen og skrev ned 200 navn på baksiden av arkene. «Send brevet til disse» var beskjeden jeg fikk. Og responsen var samstemt: Folk i Agder, som over hele landet, var med. Et slags oppdempt ønske om å bygge Gå Ut Senteret ble forløst. Daværende økonomisjef Svein Køhn fikk rett da han hevdet at «misjonens totale økonomi ville bli styrket ved en offensiv holdning til Gå Ut innsamlingen». Santalmisjonens totale inntekter økte fra ca 20 millioner i 1981 til ca 23,5 millioner i 1983. Her ligger en lærdom.

En stor del av de mange som gav rikelig og raust til byggingen, fortsatte å være trofaste givere også etter at skolen var reist i Hurdal og da den flyttet til Trondheim i 2015. En fisker fra Flekkerøya som jeg kjenner, ble stoppet i radarkontroll på vei hjem fra Generalforsamlingen på Hamar i 1981. Vedtaket om å bygge GUS var gjort. Da politiet stakk hodet inn bilvinduet, ba misjonsvennen pent om å slippe billigst mulig for «jeg har jo gitt alt jeg har til misjonen». GUS har vært i noe av en særstilling blant tilsvarende skoler med sin store og trofaste givergruppe. Meldingsbladet «Gå Ut Nytt» i papirformat ble utgitt fra starten i 1984 til 2022, og ble et viktig bindeledd mellom skole og givere.

Rektorer

GUS har gjennom 40 år hatt 10 rektorer med følgende funksjonstid

Hans Thore Løvaas	1984-1989, ansatt høsten 1982 for å planlegge oppstart januar 1984
Knud Jørgensen	1989-1992
Gunnar Fagerli	1992-1993, konstituert

Ingvard Hageberg	1993-1996
Rune Gustavsen	1996-2002
Trond Pladsen	2002- 2006
Johannes Redse	2006-2012
Kai Ove Berg	2012- 2015
Ørjan Tinnen	2015-2023
Olav Vestbøstad	2023-

Start og drift i 31 år

I januar 1984, et halvår før den formelle innvielsen av skolen i juni, startet det første misjonærkurset med 24 studenter. Hans Thore Løvaas ble kalt til stillingen som skolens første rektor, og hadde forberedt skolestart siden høsten 1982. Høsten 1983 økte staben ved at Aslaug Siqveland (nå Haugen) ble ansatt som internatleder og Ivar Agøy ble ansatt som lærer. Hans Thore og kona Anne Helene var misjonærer i Bangladesh i årene 1970-1982. Med Misjonsskolen på Fjellhaug og 12 år i Bangladesh bak seg, var Hans Thore nesten klar til innsats, men før skolestart dro Løvaas til All Nations Christian College i England. «Den missiologiske fagprofilen, og arbeidsformer med utstrakt bruk av personlig veiledning inspirerte oss til å utforme Gå Ut Senterets profil» skrev Løvaas i en e-post i februar 2024.

Misjonærkursene startet som helårlige kurs med solid søknad, men studenttallet begynte å falle fra 2004 og utover. Fra starten våren 1984 til høsten 2011 var det 540 studenter på Misjonærkurset, med et gjennomsnitt på knappe 20 studenter i året. Flest deltagere på misjonærkurset var det i 1991-1992 med 40 studenter, og minst var det i 2010-2011 med 2 studenter. I 2006-2007 ble ikke misjonærkurset arrangert. Fra høsten 2012 ble kursene halvårlige og ble kun arrangert på høsten. Kurset ble videreført etter flyttingen til Trondheim, men antall studenter gikk fortsatt nedover fram til kurset i daværende form ble lagt ned i 2019.

Antall misjonærkandidater fra Normisjon som skulle skolerer gikk nedover. Bibelskoleklassene ble derfor stadig viktigere for å fylle skolen, og oppgaven med å drive skolen i økonomisk balanse ble krevende. Knud Jørgensen etterfulgte i 1989 Hans Thore Løvaas som rektor. Jørgensen var en kjent internasjonal misjonsleder, og gav GUS et stort kontaktnett.

Ingvard Hageberg var rektor i 1993-1995, og ved skolens 20-årsjubileum i 2004 ser han tilbake og skriver at «Tida på GUS vart for meg på fleire måtar ei tøffare og meir krevjande tid enn eg var førebudd på. Eg hadde ei konkret utfordring i å arbeida mot å få drifta i balanse, og omstrukturering er alltid vanskeleg.»

Rektor Rune Gustavsen setter i forbindelse med 20-årsjubileet i 2004 ord på de samme utfordringene som rektor Hageberg opplevde. Gustavsen skriver at «Santalmisjonen og senere Normisjon har fått et redusert antall utsendinger. Staben av aktive utsendinger på feltene er nå mindre enn en tredjedel av hva det var. Nedgangen i antall utsendinger gjenspeiler kanskje et redusert engasjement for ytre misjon i det norske samfunnet. Uten Gå Ut Senteret hadde muligens nedgangen gått enda raskere for eierorganisasjonen.»

Rune Gustavsen overtok rektorstillingen høsten 1996. Han hadde bakgrunn som skoleinspektør i Oslo-skolen, og tok umiddelbart tak i situasjonen med synkende elevtall, og «Studium i Tverrkulturell Kommunikasjon» (STK), ble lansert fra høsten 1998. Kurset var en kombinasjon av opphold på GUS høst og vår, med 5 måneder i et misjonsland mellom disse bolkene. Linja traff godt i målgruppen og fikk 310 studenter de påfølgende 10 år.

I 2010 skiftet linja navn til Global Disippel og ble i 2015 med på flyttelasset til Trondheim. Skoleåret 2001-2002 var det 79 studenter på GUS, og Gustavsen skriver at «skolen aldri har hatt flere studenter og at søkere måtte avvises.» Rektor Gustavsen skrev i 2004 om STK-linjen at den «har gitt god økonomi og engasjement», og «konseptet som er blitt kopiert av flere andre, må utvikles videre for å møte misjonens behov, og for tydeligere å vise hva misjonsbefalingen kan bety i den internasjonale sammenhengen norsk ungdom nå skal leve i». Styrets og rektors holdning i denne perioden er interessant å merke seg. Selv i en periode med full skole og lyse utsikter, er blikket rettet framover. GUS må utvikles videre. Her ligger en lærdom gjemt.

Internatene var fulle og i tillegg ble ei hytte like ved skolen kjøpt for å dekke behovene for internatplass. I 3-årsmeldinga for 1996-1998 ser vi at det var opp mot 30 ansatte på skolen, inklusive barnehagen. Vi kan si at drømmen nå var blitt til virkelighet. I tillegg til skole, ble GUS benyttet til store og små kurs og samlinger for ansatte knyttet til Santalmisjonens hjemmearbeid. I tillegg var det også annen utleie.

GUS fikk på 1990-tallet ytterligere en nøkkelfunksjon i organisasjonen da det historiske arkivet for arbeidet ute og hjemme ble bygd opp her. Det brannsikre arkivrommet ble lagt i tilknytning til lesesalen. Store mengder arkivmateriale fra misjonsfeltene og fra regionene ble samlet. I forkant av at vedtakene om sammenslåingen med Indremisjonsselskapet ble gjort sommeren 2000, ble ytterligere arkivstoff hentet inn. Arbeidet ble ledet av et arkivråd som besto av faghistorikere og representanter fra Santalmisjonen. Arkivsjef Nils Kristian Høymyr, som i mange år ledet arbeidet med å bygge opp NMS-arkivet i Stavanger, var til stor faglig hjelp.

GUS var blitt det samlingspunktet, den misjonærskolen og det verkstedet mange hadde drømt om. For å understreke den posisjonen GUS nå hadde fått, ble det i desember 1999 avduket en Misjonsvarde på tomte. Stein fra 8 misjonsland og fra alle kanter av Norge var blitt samlet inn siden Gå Ut Stevnet sommeren 1997, og nå murt opp til en varde mer enn 2 meter høy. Ideen til Misjonsvarden kom fra Bjørn A. Wegge som var informasjonsleder i Santalmisjonen.

Et uttrykk for den unike posisjonen det praktisk anlagte misjonærkurset på GUS hadde i norsk misjon, ser vi også av at det ble inngått samarbeidsavtaler om skolering av misjonærer fra andre organisasjoner og kirkesamfunn. I årene Johannes Redse var rektor, ble det gjort avtaler med Den evangelisk Lutherske Frikirke, Norsk Luthersk Misjonssamband og Pinsevennes Ytremisjon (PYM).

Å sikre balanse i driften ble en vedvarende utfordring for Normisjon som eier, og for styre og rektorer i deres daglige arbeid. Samtidig som det ble færre misjonærkandidater fra egne rekker, økte også konkurransen fra de ca 20 andre bibelskolene, og fra de 31 kristne folkehøyskolene som hadde stor vekst i elevtallet fra tusenårsskiftet og utover. GUS viser i denne situasjonen en imponerende evne til nyskapning ved å utvikle nye linjer. Linjene for Studium i Misjon og Kommunikasjon (SMK) lansert i 2000, Volontørlinje lansert i 2007, sammen med linja for Praktisk Missiologi og Bistand (PMB) lanset i 2012, ble raskt utviklet videre og skiftet navn. Linjene «Global Disippel» som var en videreføring av STK-linja, og «Faith in Action» som var en videreføring av SMK-linja lever videre i Trondheim i 2024. Navneendringene forteller om læreplaner som stadig ble utviklet og fornyet.

En 12 siders skolebrosjyre på engelsk ble også tatt i bruk for å trekke til seg engelskspråklige studenter. GUS presenteres som «The Outreach Centre of Norway,- Strategic Missional Training». I brosjyren presenterer GUS seg selv ved å stille og svare på spørsmålet «What makes us a unique school in Scandinavia?» Det er linjen «Faith in Action» det fokuseres på, og GUS fikk også godkjent engelsk som undervisningsspråk på denne linja. Studenter blant annet fra India og Brasil kom til

Hurdal for å studere. Totalt har GUS på 40 år utviklet og av offentlig myndighet fått godkjent lærerplaner for 10 ulike linjer. I jubileumsåret tilbyr GUS 4 linjer. To av dem ble startet i Hurdal og to er blitt utviklet etter flyttingen i 2015.

Når vi nå har gått inn i historien til GUS, ser vi at utfordringene med å fylle skolen, og altså få økonomisk balanse i driften ble en utfordring allerede før 10 år var gått. Det viser at små skoler er krevende å holde gående over tid. Verdien av skolens arbeid og den store gruppen av utholdende støttespillere gjorde at Normisjon som skoleeier kunne gi seg tid til å tenke langsiktig, og ble ikke presset til å gjøre raske og radikale grep.

Trenger vi en pionerskole?

Ved 30-årsjubileet i 2014 hadde førstesiden på meldingsbladet «Gå Ut Nytt» nr 5/2014 følgende utfordrende spørsmål: «Trenger vi en pionerskole?» Overskriften følges opp inne i bladet med en artikkel av misjonær Steinar Opheim. Opheim er grunnleggeren av teltnakerorganisasjonen Tent og har ledet arbeidet siden starten høsten 2000. Steinar Opheim og kona Birgit var selv studenter på GUS 1995-1996 før de ble pionermisjonærer i Aserbajdsjan. Opheim skriver at «GUS må løfte opp utfordringen fra de unådde, at GUS må utruste pionerer og at GUS må ta mål av seg til å være innovatør innen den verdensvide misjonsbevegelse». Vi kan lese Opheims artikkel som en tydelig utfordring til skolens eier, men også til stab og støttespillere. Opheims formuleringer er som hentet ut av planene 30 år tidligere da GUS ble startet, og som igjen er et ekko fra den første Lausannekonferansen i 1974 om «å fullføre misjonsoppdraget og nå de unådde.»

GUS ble skapt ut fra visjonen og behovet Santalmisjonen som eier hadde. Den posisjonen skolen hadde og det verktøy skolen var for organisasjonen, ser vi tydelig ved at GUS er omtalt i hver eneste av de ca 22 årlige utgavene som organisasjonens blad «Santalen» hadde på 1980- og 1990-tallet. Dette skapte en enestående breddekontakt mellom skole og misjonsfolk.

Givere, forbedere og alle støttespillere levde tett på skolens- og organisasjonens gleder og sorger Her er mye å lære.

Steinar Opheims artikkel i «Gå Ut Nytt» peker også tydelig tilbake på den spissingen Santalmisjonens profil fikk fra ca. 1990 og utover. I denne perioden ble visjonen formulert slik: *«Santalmisjonen vil gå med evangeliet til nye folkeslag. Vi prioriterer de undertrykte, minoritetsgruppene og folkeslag uten det kristne vitnesbyrd på sitt språk».*

Kai Ove Berg var rektor i 2012-2015, var også ansvarlig redaktør av «Gå Ut Nytt». Nå våren 2014 skarpstilles visjonen, og vi kan forstå oppslaget i skolens meldingsblad som et sterkt innlegg i debatten om framtid og profil for Normisjons internasjonale arbeid, og dermed også for GUS.

I april 2014, 3 måneder før 30-årsjubileet skulle markeres i juni, ba nemlig Landsstyret skolens styre om å utarbeide en plan for videre drift. Ole Martin Rudstaden arbeidet på denne tiden i Acta, Barn og Unge i Normisjon, men hadde permisjon for å være arbeidende styreleder på GUS. Rudstaden, sammen med generalsekretær Anne-Birgitta Langmoen Kvelland og styret arbeidet raskt, og rapporten ble levert Landsstyret i november 2014. Rapporten forteller at en bred høringsprosess ble gjennomført, og ca. 30 personer i tillegg til skolens stab og flere grupper og miljøer både innenfor og utenfor GUS/Normisjon gav innspill.

Rapporten tar også for seg den blytunge økonomiske situasjonen med et beregnet underskudd på ca. 2,5 mill. kroner i 2017, at egenkapitalen er borte og at studenttallet må opp i minst 60 for å i balanse. Alternative driftsmodeller sammen med Grimstad, Hvaler og Oslo som alternative steder å

flytte til, ble utredet med sine pluss- og minussider. Alternativene om å bli i Hurdal eller nedleggelse ble også utredet.

Helt på slutten av arbeidet med rapporten til Landsstyret, mottok styret for GUS også en henvendelse fra Normisjons regionstyre i Hordaland om at også Bergen ble vurdert som alternativt sted ved eventuell flytting. Styret gikk ikke videre med henvendelsen. Landsstyret hadde i sin bestilling til skolens styre eksplisitt bedt om at utdannelsen av egne misjonærer måtte bli godt belyst i utredningen. NLA i Bergen kommer i denne situasjonen med et eget utspill, uten at det fører til noe mer.

Rapporten fra styret på GUS, inklusive konseptbeskrivelsen «Bibelskole i Trondheim» på 11 sider fra Salem konkluderer med at skolen burde flyttes til Trondheim, der Salem Menighet ønsket å gå inn i delt eierskap med Landsstyret i Normisjon.

Ole Martin Rudstaden skriver i en mail i mars 2024 at «Flytting og ny satsing hadde også en høy pris, så underveis i prosessen ble det etterhvert åpenbart at det handlet om å skru sammen en så god og realistisk plan som mulig, slik at Landsstyret fikk flest mulig grunner til å bruke enda en god sum penger på skolen». Landsstyret fulgte raskt opp, og på møtet i desember 2014 ble det fattet vedtak om at GUS skulle flytte til Trondheim med oppstart der i august 2015.

Studenttallet på GUS høsten 2014 var 25, mens skolen var godkjent for 72. En forandring måtte komme, men det var en reell frykt for at det unike fagmiljøet innen missiologi ved Gå Ut Senteret skulle bli borte. Skolens kompetanse og profil var bygd opp over 31 år. Skolens driftspersonale sammen med rektorer og lærere som blant annet Britt Randi Theodorsen, Reidun Kyllingstad, Leif Inge Skimmeland, Harry Vik og ekteparet Celeti, hadde lagt ned et uvurderlig arbeid som nå gikk mot slutten.

En følge av at GUS ble flyttet, var at også Santalmisjonens historiske arkiv måtte finne ny plassering. Sommeren 2023 ble derfor arkivet flyttet til det nasjonale Misjons og Diakoniarkivet (MDA) ved VID Vitenskapelige Høyskole (tidligere Misjonshøyskolen) i Stavanger. Arkivet ble opprettet i 2016, og 22 andre norske misjonsorganisasjoner og institusjoner har pr 2023 valgt samme løsning.

Drømmen lever gjennom flytting og ny oppstart

Skoleåret 2014-15 ble fullført i Hurdal. Lørdag 30. mai 2015 ble det markert at 31 år med misjonsskole i Hurdal var over, men alle visste også at fortsettelsen lå knappe 3 måneder og 50 mil unna. Nå i Trondheim. Norkirken Trondheim Salem, Normisjons livskraftige og ekspanderende forsamling i Trondheim ønsket seg en bibelskole, slik som IMI-kirken i Stavanger fikk da de etablerte ACTA-bibelskole i 1993. Vi har allerede påpekt at de tre organisasjonene som etablerte Normisjon i 2001 hadde røtter tilbake til perioden 1866, 1867 og 1868. Norkirken Trondheim Salem ble stiftet under navnet Trondheim Indremisjon i 1865, og har derfor selv røtter tilbake i den samme «skapertime» i norsk misjons- og samfunnshistorie.

Ørjan Tinnen var studentpastor i Salem og ble kalt til ny rektor. Et nøkternt budsjett om oppstart med 2 linjer med 20-30 studenter ble lagt. Skolemannen Lars Gjøra Aursand med mange år bak seg på den Normisjonseide Kristen videregående skole Trøndelag (KVT) og rektor Ørjan Tinnen sammen med styret fant nøkterne og gode løsninger når GUS nå skulle plantes om.

Landsstyret i Normisjon gav en solid økonomisk garanti for driften de første 5 årene etter flyttingen. Garantien ble ikke brukt opp på 5 år, slik at varigheten senere ble utvidet. Berg Prestegård, vakkert beliggende i en stor fredet eplehage, nær Universitet, litt utenfor sentrum, ble leid og klargjort

for skolebruk. Eiendommen var eid av Laget (NKSS) og derfor kjent av mange etter at den i en årrekke hadde vært sentrum for det store kristne studentarbeidet i byen. En brakkerigg ble leid for å dekke behovet for skolelokaler og en avtale med Trondheim Vandrerhjem løste behovet for internat. GUS ble etablert med midlertidige, rimelige og funksjonelle løsninger, men like viktig som lokaler var den pionerholdning og respekt for «GUS-profilen» som preget oppstarten på Berg Prestegård. GUS levde videre på ny adresse.

Gjennom 31 år i Hurdal hadde skolen totalt 1460 studenter. Det gir et gjennomsnitt på ca 47 pr år. Tilsvarende tall etter 9 år i Trondheim er 362 studenter totalt med 40 studenter i snitt pr år. Summen av studenter på GUS gjennom 40 år er 1822, med et gjennomsnitt på 45 studenter pr år. Trenden bak snittallene er at de var synkende i Hurdal, og er økende etter flyttingen til Trondheim. Både elever og ansatte i perioden fra 2015 til innflytting i Salem-huset før jul i 2022, vil nok se tilbake på pionertiden på Berg med takk. Det er noe ekstra med pionertid.

Etter 9 år i Trondheim har GUS bygd seg opp på en solid måte med stab, profil, givere og lokaler sammen med et viktig kontaktnett rundt i verden. Studenttallet skoleåret 2023-24 er 70, altså snart på høyde med toppåret 2001-2002 da det var 79. Den offentlig godkjente rammen er fortsatt 72 studenter, så vi kan trygt si at «Skoleedrømmen lever» når skolen fylles av studenter som ønsker å bli utfordret av Bibelens mange misjonsperspektiver, og av arbeid i nasjonal- og internasjonal misjon.

Utfordringen både for Norkirken Trondheim, Salem og for Normisjon sentralt som skoleeiere, er å kunne vise flest mulig av denne store gruppen med «misjonstente» studenter veien til videre tjeneste i en situasjon der Normisjon for tiden har et ganske begrenset behov for nye misjonærer.

Som vi har sett, bidro STK-klassen sterkt til å «fylle og redde skolen» fra årtusenskiftet og utover, men som rektor sa, så må «STK-ideen utvikles videre for å møte misjonens behov, og for å tydeligere å vise hva misjonsbefalingen kan bety i den internasjonale sammenhengen norsk ungdom nå skal leve i.» Utfordringen med å utvikle linjer og hele skolen har GUS tatt og taklet.

Kjenner vi igjen «GUS 1984» i «GUS 2024»?

Det raske svaret på spørsmålet er et tydelig ja, men det har som vi akkurat har sett, skjedd en utvikling. Alt med liv i endres og utvikles på 40 år. Skolen i Hurdal og skolen i Trondheim ble begge etablert og drevet ut fra de behov og den økonomi eierne hadde og de mulighetene som offentlige lover og rammer gav. Skolens målgruppe er fortsatt ungdom, og profilen var og er internasjonal misjon i Normisjon, samtidig som linjetilbudet er utvidet.

Fra slutten av 1990-tallet og utover på 2000-tallet, har antall norske misjonærer utsendt av Normisjon sunket kraftig. En tilsvarende utvikling med langt færre norske langtidsmisjonærer har vi også sett i de aller fleste norske misjonsorganisasjonene, og over hele den vestlige verden. I Norge er det vel bare Ungdom i Oppdrag (UiO) som de senere år har økt antall misjonærer.

Perioden med sterkt fall i antall misjonærer faller for Normisjons del også sammen med at Santalmisjonen og Indremisjonsselskapet fusjonerte og ble til Normisjon fra 1. januar 2001. Det er heller ikke unaturlig å tenke at fusjonen kan ha fått innflytelse på situasjonen i den nye organisasjonen. Vi kan da stille spørsmålet: «Hvordan ville situasjonen for GUS ha vært uten fusjonen i 2001?» For å svare på det må vi inn i «kontrafaktisk historieskrivning», som i Gå Ut Senterets situasjon ville betydd å skrive om «hva ville skjedd med GUS om fusjonen ikke var gjennomført?» Å skrive om «det som ikke skjedde» kan nok være både interessant og noen ganger nyttig, men jeg nøyer meg likevel med å sende ideen videre til ettertidens kirkehistorikere.

Det vi imidlertid kan slå fast, er at fusjonen i 2001 er en av flere faktorer som har påvirket GUS og det internasjonale arbeidet i Normisjon. Vi ser blant annet at nyetablerte Norkirker, forsamlinger og regioner, sammen med bibelskolene og en rekke folkehøyskoler i Normisjon helhjertet har omfavnet det internasjonale arbeidet, og gått foran eller sammen med Normisjon sentralt om nye initiativ. Den samme utviklingen ser vi for arbeidet i Acta, Barn og unge i Normisjon og i korbevegelsen Soul Children. «Indremisjonen trenger et internasjonalt arbeid» sa Anfin Skaaheim da han som Generalsekretær i Indremisjonsselskapet var pådriver for å lykkes med å etablere Normisjon. Skaaheim fortalte selv at han hadde fått denne erkjennelsen med seg etter mange år med lederverv i Den Internasjonale Lagsbevegelsen IFES.

Det handler om mennesker og relasjoner, noen glimt

Misjonsvennene lokalt og nasjonalt møttes på GUS i Hurdal til møter, kurs, leirer, stevner, ja ikke å forglemme Misj-Mosj,- Tone Gustavsens trimgruppe som gjennom 20 år samlet bygdas damer til trim. I samtale med Hans Thore Løvaas, skolens første rektor, nevner han at GUS helt fra begynnelsen ble åpnet for bygdefolket. Det var samlinger for naboer, og ungdomsklubben samlet opp mot halvparten av bygdas skolebarn fra 5. klasse og oppover.

GUS hadde også tett kontakt med Den norske kirkes menigheter i blant annet Hurdal, Eidsvoll, og Nannestad. Elever og ansatte deltok i menighetenes liv. Gjennom mange år fram til 2014, arrangerte GUS sammen med Samarbeidsråd for Menighet og Misjon (SMM) i Borg Bispedømme Misjonsfestival Kristi Himmelfartsdag. GUS med sine store ressurser av folk, kompetanse og lokaler fikk stor betydning i lokalmiljøet i Hurdal, men noe av det gamle og mye nytt lever videre gjennom folk, kompetanse og lokaler, men altså nå i Trondheim.

I «Santalen» nr 10/1995 fortelles det at et «GUS-lag» for studenter er stiftet med Ragnhild Sørli som kontaktperson. Det informeres også om at det nystartede laget skal ha samling i Hurdal i august samme år. Etter flytting til Trondheim ble «GUS Alumni» etablert. Alumni er latin og er et internasjonalt begrep som betyr «nettverk for tidligere studenter», altså samme funksjon som studentlaget hadde.

GUS-stipendet ble opprettet i 2021 på grunnlag av en privat gave på 5 millioner kroner. Formålet er å utruste mennesker til kristen tjeneste lokalt og globalt. Stipendet kan variere i størrelse, og for skoleåret 2024/ 25 skal det deles ut A-stipend på kr 350.000,- og B-stipendier på kr 30.000,-.

Eiendommen i Hurdal

Etter fraflyttingen i 2015 ble eiendommen i Hurdal i noen få år leid ut til Gulsrud Booking. Dette selskapet driver i hovedsak med kurs og leirer for kirker og kristne organisasjoner. Deretter ble eiendommen leid ut til et privat helseforetak før den i 2022 ble solgt. Kjøper var Corvita Eiendom i Lier. Formelt var det selskapet Normisjons Eiendom AS (NEAS) som solgte eiendommen etter at den var overført dit da Normisjon opprettet selskapet i 2020. Salgssummen var 16,5 mill. kroner. Normisjon tar ut årlig utbytte fra NEAS, og Normisjon opplyser i februar 2023 «at deler av utbytte fra 2023 vil brukes til å støtte etableringen av Benagaria-senteret i India (Tilhører nå NELC, Santalfolkets kirke i India) og til bevaring av Santalmisjonens historiske arkiv.»

Flytting til Salemhuset

Etter 7 år på Berg Prestegård, flyttet GUS inn i Salemhuset rett før jul 2022. Bygget ligger i sentrum, like ved Trondheim Torg. Menigheten hadde i mange år ønsket å renovere og utvide sitt eget bygg.

Etter en god planlegging og stort engasjement startet ombyggingen i 2021. Her fikk GUS skreddersydde lokaler med klasserom, møterom, kontorer, kantine og bibliotek. I tillegg kan GUS hente synergier fra livet i menighet, regionkontor og de andre virksomhetene som er etablert under Normisjons paraply i det samme bygget. Byggeprosjektet i Salemhuset koster ca. 70 millioner kroner. Avtalen med Trondheim Vandrerhjem fra 2015, går mot slutten.

Ved flyttingen ble eierskapet til GUS delt med 60% til Norkirken Trondheim Salem og 40% til Normisjons landsstyre. Kan vi se igjen denne todelingen i skolens tilbud? Ja, kurstilbudene etter flyttingen i 2015 har fortsatt en helt tydelig internasjonal misjonsprofil. Skolen har beholdt navnet Misjonsskolen Gå Ut Senteret, og av de 4 linjetilbudene skoleåret 2023/24, har 3 av dem et klart sikte på tjeneste og arbeid i internasjonal misjon. Skolens linje «Bare Bibel» ble startet i 2020 etter at søknaden om oppstart først ble avslått av Utdanningsdirektoratet to ganger, men anken til Kunnskapsdepartementet ble tatt til følge. GUS har også bygd ut sitt studietilbud ved å samarbeide med NLA Høgskolen slik at studentene kan ta studiepoeng i enkelte emner.

Arbeidet på GUS blir også verdsatt i norsk friskolesammenheng. I 2021 mottok GUS Friskoleprisen fra Kristne Friskolers Forbund. Friskoleprisen er etablert til minne om rektor Hans Bovims innsats for norsk friskole. Det var ekstra hyggelig for GUS å motta denne prisen siden Bovim var «vår mann», og var helt sentral da GUS ble bygd.

Ved passeringen av 40-årsmerket er det Olav Vestbøstad som er rektor, og vi ser med glede at Misjonsskolen Gå Ut Senteret har vært i stand til å utvikle seg og takle de utfordringer som endringer i misjon, kirke og samfunn har ført med seg.

Landsstyret i Normisjon, som deleier av GUS, har derfor alle muligheter til å gi framtidige misjonærkandidater solid forberedelse og løpende veiledning på egen skole. I tillegg til å kunne forberede for tjeneste, får studentene møte et levende norsk- og internasjonalt misjonsmiljø på nært hold. I dette miljøet formidles kallet til tjeneste, samtidig som skolens studenter og hele menigheten blir kjent med behov og oppgaver i Normisjon.

Noen sluttbetraktninger

Vi kan peke på flere drivkrefter og trender i misjon, kirke og samfunn som i perioden 1914 og fram til 2024 har påvirket «skoletanke og skoledrift» i Santalmisjonen/ Normisjon.

- Skoletanken kom fra internasjonal misjon

Den første verdenskonferansen for misjon i 1910 løftet opp behovet for å gi misjonærene relevant utdanning. Skoletanken slo rot hos lederne i Santalmisjonen, men det ble med tanken i første omgang. Santalmisjonen hadde foreløpig ikke et fullt utbygd hjemmearbeid som var klar for å bygge og drive en misjonsskole. Etter gjeldende lover for Santalmisjonen, lå «all makt» i India fra starten i 1867 til Skrefsruds død i 1910. (Jfr The Trust Deed av 3. juni 1880 som er et svært sentralt dokument i Santalmisjonens eldste historie.)

- Eget behov for kurs og utdanning

Etter 2. verdenskrig kom skoletanken opp på nytt. Nye folk skulle inn i arbeidet både ute og hjemme. I hele det norske samfunnet var det store forventninger til framtiden etter krigens slutt.

- En sterk skolelagsbevegelse på 1960, 1970 og 1980-tallet sammen med Lusannekonferansen 1974

Mange studenter og skoleungdom ble trukket til Santalmisjonen i denne tida. Levende skolelagsarbeid, kristenrussens turnéer og misjonsprosjekter bidro til misjonsbevissthet og vekst. Den sosiale vekst og vekselen trakk også ungdom til Santalmisjonen i denne perioden. Nytt arbeid ble tatt opp i Bhutan, Ecuador, Mali og kontakt med kirken på Cuba ble etablert. Behovet for en

misjonærskole ble sterkere og sterkere. Denne utviklingen falt sammen med økonomisk vekst og økt privat velstand i Norge. Oljealderen var godt i gang.

- Etablering av Normisjon i 2001

Antall forsamlinger/menigheter i Normisjon økte sterkt fra tusenårsskiftet og utover, mens de tradisjonelle, barneforeninger, kvinneforeninger og familieforeninger ble færre. Mange av Norkirkene og forsamlingene er store og resurssterke, og disse ønsker å komme tettere på pionermisjon og etablert internasjonal misjon, og mange ønsker direkte kontakt med søsterkirker i sør. Det samme gjelder korbevegelsen Soul Children.

- Redusert antall, og kortere tid i tjeneste for norske misjonærer

I 1990 var det sendt ut ca 2000 misjonærer fra Norske misjonsselskaper. Dette gjorde vårt land til et av de land i verden med det høyeste antall utsendte misjonærer i forhold til folketall. Utover på 1990-tallet begynte en tilbakegang, og trenden er den samme i hele Vest-Europa og den har fortsatt utover på 2000-tallet. I 2023 er antallet norske misjonærer under 500, altså en nedgang på mer enn 75 %.

Drømmen lever

Da GUS ble innviet i 1984, var den gamle drømmen om misjonsskole, bibelskole, misjonscenter og verksted for pionermisjon blitt til virkelighet. Det er imponerende å se hvordan GUS har taklet 40 år med skoledrift. Det startet med en skoledrøm. Fortsatte så med bygging i Hurdal, og gjennom jevn faglig fornyelse, utfordringer med varierende elevtall, takling av en krevende flytteprosess fram til der vi er i dag med flotte lokaler i Trondheim som ramme om driften kan vi si: drømmen lever. Nå i 2024 markerer vi institusjonens 40-årsjubileum, vi verdsetter solid arbeid gjennom alle år i Hurdal og i Trondheim, og kan være trygge på at svært mye ligger til rette for en god vei videre.

Som GUS-venn avslutter jeg med ei bønn som er bedt av enkeltmennesker og misjonsforeninger, ansatte og frivillige sammen med studenter og givere, helt tilbake til nyåret 1980 da skoledrømmen for første gang fikk navn: *«Må Misjonens Herre velsigne Gå Ut Senteret slik at det alltid kan være et tjenlig redskap i Guds rike.»*